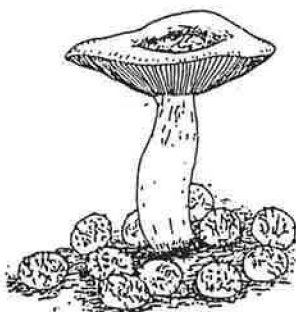

NIEUWSBRIEF WERKGROEP PADDESTOELENKARTERING

STAND VAN ZAKEN 1996

Het afgelopen jaar 1995 mag wel een zeer bijzonder jaar voor de kartering heten. In totaal vier boeken en daarnaast verscheidene publikaties in Coolia zijn het resultaat. Allereerst de Atlas van Marijke Nauta en Else Vellinga, waar we met hen trots op mogen zijn; vervolgens het "Overzicht van de paddestoelen in Nederland" waarvoor u als karteerders de gegevens hebt verzameld. Dankzij de redacteurs Eef Arnolds, Thom Kuyper en Chiel Noordeloos is het zeer omvangrijke werk tot een goed bruikbaar en fraai geheel geworden. Er wordt nog op drie fronten gewerkt aan een synoniemenlijst en aan een lijst van Nederlandse namen, en onderdelen daarvan. Daarbij zal dan gelukkig ook een index zijn en een uitgebreide lijst met correcties. Naast de twee genoemde "kloeke" werken verscheen het aardsterrenboekje van Leo Jalink; een zeer goed verzorgde en handzame hulp bij het determineren en van de hand van Wim Kuys een samenvatting van het paddestoelenkarteringswerk op Walcheren.

Tegelijk met al dat schrijfwerk organiseerde onze vereniging "en passant" ook nog even het Europees Mycologisch Congres in Wageningen en verder werden ook nog even tussendoor zo ongeveer 60.000 waarnemingen verzameld. Het totaal aantal waarnemingen kwam zo ongeveer uit bij 740.000. Als we dit tempo er in houden dan hebben we binnen vier jaar het miljoen bereikt. Het uurhokkenoverzicht (tabel 1) en het uurhokkenkaartje (figuur 1) tonen vrijwel geen witte

TABEL 1

Uurhokken, ingedeeld in totaal aantal soorten per uurhok, per jaar.

Aantal spp.	JAAR											
	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
0	1340	1249	921	715	516	460	355	249	130	105	92	90
1-10	69	117	269	348	427	433	406	341	281	207	141	128
11-50	109	122	175	228	235	243	261	343	408	413	388	356
51-100	72	79	12	145	161	175	216	233	258	281	303	299
101-200	65	76	115	131	179	187	219	258	301	338	381	401
> 200	22	34	77	110	159	179	220	253	299	333	372	403

plekken meer; en in het merendeel (67%) van alle hokken zijn meer dan vijftig soorten bekend. Het aantal hokken met minder dan tien soorten is geslonken tot 13% en het aantal met meer dan honderd soorten is al 48%. Dat zijn bemoedigende cijfers.

En toch, als u de voorgaande nieuwsbrieven hebt gelezen en de provinciekaartjes bestudeerd dan weet u dat we feitelijk gezien nog maar aan het begin staan.

Van veel soorten hebben we al een indruk van hun verspreiding maar dat is dan op basis van uurhokken. Verspreidingskaartjes op basis van kilometerhokken geven méér informatie. En dan blijkt dat zelfs bij algemene soorten nog vele stukken open zijn. En wat had u bijvoorbeeld gedacht van het rivierengebied waar het geografisch district vaak smaller is dan een uurhok? We zijn dus nog niet klaar. Het was trouwens al in 1983 voorzien dat de kartering een langdurend project zou zijn. U kunt dat lezen in het jubileumnummer van Coolia. De auteurs schrijven daar dat we nog zeker met de kartering bezig blijven tot het volgende NMV-jubileum in 2008. Volgens Eef Arnolds, in de Nieuwsbrief van 1994, en volgens Marijke Nauta en Else Vellinga, in de atlas, heeft de kartering helemaal geen eindstation. Hooguit wordt af en toe de richting en de lading iets gewijzigd.

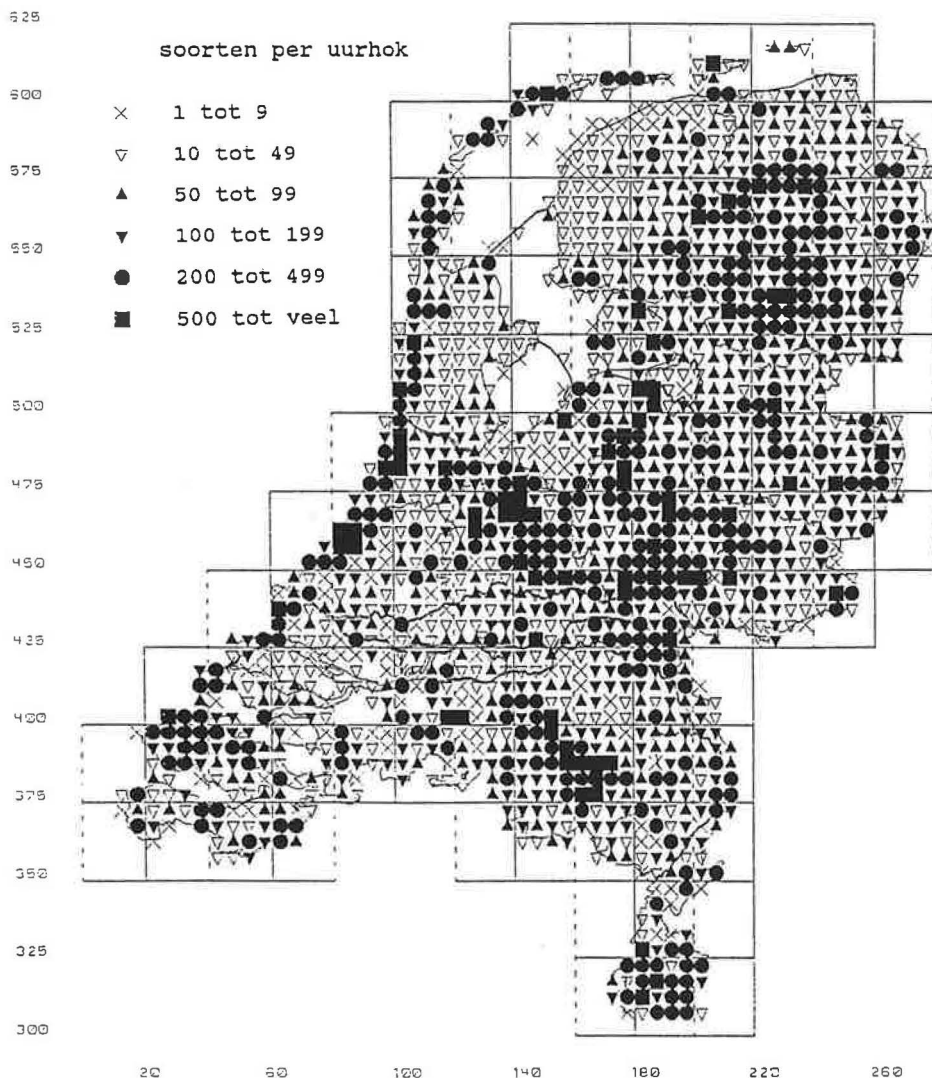
Een deel van de lading bestaat uit de opdracht om eens per tien jaar te zorgen voor een lijst van bedreigde of uitgestorven soorten. Op dit moment wordt dus gewerkt aan de voorbereiding van de eerste officiële rode lijst, die volgens verwachting eind 1996 klaar zal zijn.

Daarnaast gaan de gedachten uit naar twee "atlasbijlagen" bij de nieuwe standaardlijst met verspreidingskaartjes zonder toelichting van alle behandelde soorten. Dit op basis van de gegevens tot 1996.

Inmiddels hebben velen al gemerkt dat de nomenclatuur in het nieuwe "Overzicht.." behoorlijk verschilt met de Standaardlijst van 1984. Het zal even duren voordat de nieuwe namen zijn ingeburgerd. Om ook het invullen van karteringslijsten daarmee te laten overeenstemmen zijn er nieuwe gedrukt. De voorgedrukte soorten in de nieuwe formulieren zijn geselecteerd op basis van de UFK (uurhokfrequentie) uit de nieuwe Standaardlijst. Voor formulier 1 kwam dat bijna op hetzelfde neer als in het oude formulier maar de lijst achterop formulier 6 is behoorlijk uitgebreid. Oude formulieren mogen gebruikt blijven worden met uitzondering van de langwerpige "boekjes" met kartonnen achterzijde. Voor de archivering van dit type hebben we namelijk kistjes, en veel ruimte, nodig en die raken nu op.

Het invullen van de soortsnrmmers wordt langzamerhand een hachelijke onderneming, want wat eerst heel logisch leek: een geslachtsnummer gevolgd door een soortnummer (hoe verder in het alfabet hoe hoger), is nu soms niet logisch meer. Binnen verscheidene geslachten komen meerdere geslachtsnummers voor en

SOORTEN PER UURHOK mei 1996

Figuur 1. Totaal aantal gemelde soorten per uurhok.

de soortsaanduidingen kunnen sterk op elkaar lijken. Voorbeelden:

<i>Leucoagaricus</i>	<i>bahamii</i>	077.01.0
"	<i>cinerascens</i>	076.01.0
<i>Leucoagaricus</i>	<i>bresadolae</i>	077.04.0
"	<i>pinguipes</i>	076.04.0
<i>Pholiota</i>	<i>mutabilis</i>	066.01.0
"	<i>oedipus</i>	106.01.0
"	<i>alnicola</i> s.s.	109.01.0 (nu 109.01.9)

Daar doorheen speelt nog altijd de volgorde van de cijfers een verwarrende rol. Een leuk voorbeeld is dat van de eenen en nullen:

<i>Agaricus devoniensis</i>	001.11.0
<i>Panaeolus foeniseccii</i>	100.01.0
" <i>sphinctrinus</i>	101.10.0
" <i>sphinctrinus</i> var. <i>minor</i>	101.10.1
" <i>subbalteatus</i>	101.11.0
<i>Phylloporus pelletieri</i>	111.01.0

En daar zouden we ook nog een andere *Agaricus* (001.10.0), twee Boleten (010.10.0 en 010.11.0) en een *Callistoporum* (011.010) aan toe kunnen voegen. Het spreekt dus vanzelf dat de karteerder goed op zijn tellen moet passen. Om vergissingen te voorkomen is het gebruik van voorgedrukte lijsten (1 en 6) zeer aan te bevelen. Als men daarentegen toch zelf lijstjes met nummers wil produceren; controleer dan de nummers van achteren naar voren en weerom. De praktijk leert dat waar fouten mogelijk zijn, ze beslist ook worden gemaakt.

Het gebeurt soms dat karteerders niet weten welke soorten nu echt zeldzaam zijn en welke niet. Daar is in de nieuwe Standaardlijst iets aan gedaan. Alle soorten met bij de naam een * zijn zo zeldzaam dat het noodzakelijk is om die te verzamelen. Meldingen van deze soorten zonder herbarium materiaal worden als verdacht beschouwd.

Voor de computerfreaks zijn in de afgelopen tijd de lijsten uit het "Overzicht.." in allerlei formats omgezet (met dank aan Ad v.d. Berg en Frits Benjaminsen) zodat nu naast het schijfje "3600 zwammen op een flop" in WP5.1 ook andere schijfjes, met Lotus of DBase versies de ronde doen. Roulatiefloppy's zijn binnenkort bij de districtscoördinatoren verkrijgbaar. We hopen dat deze files bij kunnen dragen aan het voorkomen van fouten met name waar men zelf via spreadsheets of DBase zelf bestanden samenstelt. Overigens wordt, ondanks de nadelen, het karteringsinvoerprogramma gebruikt voor ongeveer een vijfde van alle gegevens. Dat bewijst mijns inziens wel dat men zeer geduldig en

opofferingsgezind is wat de paddestoelenkartering betreft. We willen binnen afzienbare tijd stappen ondernemen tot het ontwikkelen van een gebruikers-vriendelijker programma. Daarmee kunnen we dan wellicht het merendeel van alle opgaven verwerken; eventueel met behulp van een telefonische hulplijn voor onze "radelozen". Als u suggesties hebt hoe zo'n programma er uit moet zien kunt u die schriftelijk aan de coördinator meedelen.

Samenvattend kunnen we wel stellen dat u met elkaar zorgt voor veel "leven in de brouwerij" en dat Nederland, wat fungi betreft, zo langzamerhand wel wordt ontdekt.

Literatuur

- Arnolds, E., Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. (eds.), 1995. Overzicht van de paddestoelen in Nederland. Uitgave Nederlandse Mycologische Vereniging.
 Jalink, L. M. 1995. De aardsterren van Nederland en België. Coolia 38 Suppl.
 Kuyper, Th.W., Noordeloos, M.E. 1983. De toekomst van de Nederlandse Mycologische Vereniging. Coolia 26: 131-135.
 Kuys, W.D.J. 1995. De paddestoelen van Walcheren. KNNV Goes.
 Nauta, M., Vellinga, E.C. 1995. Atlas van de Nederlandse paddestoelen. Balkema, Rotterdam.

Bernhard de Vries

HOE GAAT HET VERDER

We zijn nu bezig de coördinatie te reorganiseren. Dit in verband met bezuinigingen bij het Ministerie van LNV. Vanaf dit jaar willen we de coördinatie meer regionaal laten plaatsvinden zodat de kartering minder afhankelijk wordt van één coördinator. Het geheel krijgt daarmee ook, hopen we, een sterkere basis. We hebben Nederland dus onderverdeeld in districten. Er is bij de keuze van districten zo veel mogelijk uitgegaan van bestaande werkgroepen; met dien verstande dat het aantal beperkt moet blijven. Dat betekent dus dat er verscheidene werkgroepen zijn die hun gegevens straks moeten sturen naar iemand van een naburige groep die de coördinatie op zich heeft genomen. Het is de bedoeling dat de overgang geleidelijk kan verlopen. Vanaf het moment dat u weet dat ergens een districtcoördinator (DC) als verzamelpunt wil dienst doen, kunt u daar uw lijsten, met gegevens uit dat district, kwijt. Naast de uitwisseling van lege en volle formulieren is het ook de bedoeling dat u daar in een later stadium computerprogramma's en informatie kunt krijgen, bijvoorbeeld over het wel of niet voorkomen van "nieuwe" soorten. Wellicht kunt u contact opnemen met uw DC om eventueel vervoer te regelen. Tot nu toe zijn de volgende personen bereidgevonden: